

Samorganisation Malmö

Vad får äldre för 3,9 miljarder

Centrala Pensionärsrådet CPR har haft sin årliga diskussion om äldreomsorgens budget. Förvaltningsdirektör Sergio Garay gav en positiv bild, främst att det inte krävs effektiviseringar (= nedskärningar) under 2025, tvärtom har man 127 miljoner mer att "sprida" jämfört med i fjol.

Enligt honom får förvaltningen en ökad kompensation de kommande fem-sex åren för att möta behoven som följer av den åldrande befolkningen, en satsning som kallas demografisk kompensation. Han menade att målbilden för äldreomsorgen visar en ekonomisk utveckling som skiljer sig från den bild som ofta presenteras i medierna.

PRO i Malmö känner inte riktigt igen hans positiva bild, att behoven tillgodoses, och sifferstatistik säger heller inte allt! Avgörande är hur miljarderna används. Vilken omsorg får Malmös äldre för dem. Här har PRO:s ledamöter i CPR en viktig roll – att följa upp budgeten.

Stor personalbudget

Hela 80 procent är personalkostnader. I år satsas det främst på sjuksköterskorna och det ska bli fler chefer – inga kommunala chefer har fler anställda under sig än äldreomsorgens!

Äldreomsorgslyftet, dvs kompetensutveckling för uskar, får 36,5 miljoner från regeringen medan Malmö satsar 30 miljoner till, totalt 70 miljoner. Det är bra!

Digital teknik och egenvård

Så kallad välfärdsutveckling, med betoning på digitalisering och teknik, får sitt beskärda tillskott, 20 miljoner, bl a för säkrare läkemedelshantering och en slags chips i personalens mobiler som signalerar när en äldre behöver ett nytt inkontinensskydd. Malmö lägger mer på det tekniska nu för att vara ute i tid, om tio år är det mångdubbelt dyrare. Det ska även öka egenvården, att äldre hanterar mer tekniska hjälpmedel själva. Om tio år har varannan äldre digital omsorg, hemtjänsten inberäknad, räknar man. En stor förändring!

Från PRO hävdar vi, att teknik ändå inte ersätter det sociala, den personliga kontakten. Bra är därför att det ska anställas fler på gruppboenden för dementa äldre.

Samorganisation Malmö

Behovet av särskilt boende

Planeringen av särskilt boende bygger på den demografiska utvecklingen och beläggning. I dagsläget är det fullt på de 1901 platserna, de flesta i kommunal regi.

Flera särskilda boenden görs om till gruppboenden och man räknar med att öka antalet platser med runt 30 varje år de kommande åren, till 2147, medan äldre som vill få ett trygghets- eller ett särskilt boende av andra skäl än demens allt oftare får nej. Det skapar en negativ kvarboendegaranti? I Malmö har färre äldre över 80 år, 9,7 %, ett vårdboende, mot snittet på 10,6 % i landet. Trots att antalet äldre ökar.

Enligt Sergio Garay kan äldre själva välja mellan privat eller kommunalt boende, men PRO vet att det inte alltid stämmer med våra medlemmars erfarenhet.

Mindre ledsagning

Då är det illa att man i år drar in ännu fler korttidsplatser (-16) och minskar antalet timmar för ledsagning (-200) och avlösning (-50). Fler äldre ska bo kvar hemma, men det blir svårare att få ledsagning! Det larmar om ökad tyngd får anhöriga!

En slutsats är att budgeten har ett fokus på förebyggande och mer kunskapsbaserat arbete, det pressar den nya socialtjänstlagen på (i kraft 1 juli i år). Just anställdas kompetens är en stor utmaning och en ytterligare satsning är utbildning av biståndshandläggarna för att "klara" lagens förändrade, snävare bedömningskriterier.

PRO följer utvecklingen, både kring ledsagning och biståndet, för att se att det är i linje med verkligheten och följer individens behov, inte förvaltningens.

Rabatterad lunch

Många äldre reagerar på höga matpriser och att lunch ute blivit så dyrt. Med rätta! Kommunens matställen gör ett motdrag i budgeten: fler äldre ska kunna äta till rabatterat pris och för att vanliga krogar inte ska klaga är det en förebyggande insats.

Malmömodellen

En stor förändring är införandet av Malmömodellen, där den äldre ska få en fast omsorgskontakt och biståndet beviljat i ett antal timmar utifrån behov, som de sedan tillsammans med hemtjänsten planerar hur minuterna används.

Samorganisation Malmö

Det ska garantera den äldre "skäliga levnadsförhållanden", säger nya lagen. PRO krävde mer; goda levnadsförhållanden. Enligt Sergio Garfay syns en viss "växtverk" efter det politiska beslutet att slopa minutscheman.

Det är inte lätt att minska minutschemat och inse att man själv är herre över sitt schema.

Det finns farhågor om hur det ska fungera i praktiken, kan den enskilde påverka? Vi vet idag, att äldre prioriterar ner sina egna behov till fördel för hemtjänstens arbetssituation.

Seniorernas hus

Malmö har tio mötesplatser, utöver seniorcafé på bl a PRO. Två av mötesplatserna, Rosengård och Tuppen, har fått ett större koncept som ett Seniorernas hus. Där ska kommun och region samarbeta s a s hälsofrämjande, typ info om diabetes, bra levnadsvanor, vaccinationer, hälsokontroller, få råd av biståndshandläggare mm. Idag faller många äldre mellan stolarna när varken kommun eller region (vårdcentralen) tar ansvar.

Hittills är det inte mycket som skiljer från mötesplatserna och mycket återstår för att det ska bli en verkligt värdefull resurs äldre.

Framtiden?

Litet lugnare för äldreomsorgen, den bilden ger politiken och förvaltningen. Medarbetarna och de fackliga organisationerna är mer tvivlande och det är en djup klyfta mellan resurser och krav. Framtiden får utvisa hur väl de planerade åtgärderna motsvarar äldres behov och förväntningar.

Vi bevakar utvecklingen och de löften som givits.

Malmö 2025-02-28

Susanne Björkenheim
Ninette Hansson